

Politiek programma OUDERS & COO

Onderwijs is een basisvoorziening. Zonder leraren die klaar staan, scholen die goed onderwijs bieden en een overheid die in de komende generatie wil investeren is er geen samenleving denkbaar. Ouders willen goed onderwijs, daarin een vrije keuze hebben, maar ook betrokken zijn bij het beleid van de school. Daarnaast is er in de samenleving meer aandacht voor de combinatie van werk, gezin en opvoeding. OUDERS & COO ziet dat de keuzes die scholen en de overheid maken invloed hebben op deze zaken. Vandaar dat het een politiek programma heeft, met richtinggevende uitspraken over hoe het onderwijs er uit zou moeten zien en hoe de overheid het voor gezinnen makkelijker zou kunnen maken. Bovenal: hoe onze samenleving voorrang geeft aan kinderen en hen kwalitatief goed onderwijs biedt. Zij zijn onze toekomst.

Onderwijs is geen uitgave maar een investering

Een goede start in het leven is het halve werk. Om die reden is het onderwijs in Nederland van onschatbare waarde voor kinderen die opgroeien en jongeren die hun plek op de arbeidsmarkt willen vinden. Ouders realiseren zich hoe afhankelijk ze voor de ontwikkeling van hun kinderen zijn van de kwaliteit die op school wordt geboden. In de discussie over onderwijs gaat het vaak over begrippen zoals efficiëntie, kenniseconomie, rendement en uitgaven. Je zou haast vergeten dat 't om kinderen gaat. Wij kiezen niet voor deze koude benadering van het onderwijs. Niet de toekomstige welvaart van het kind alleen staat centraal, maar ook juist het welzijn nu. Levenservaring is net zo goed iets wat je op school opdoet als het kunnen rekenen en schrijven.

Wij kiezen voor onderwijs met een menselijke maat: toegesneden op het kind. Omdat talenten niet evenredig verdeeld zijn is het onderwijs toegesneden op ieders mogelijkheden en onmogelijkheden. Geld uitgeven aan onderwijs is geen uitgave, maar een investering. Niet alleen in een toekomstige arbeidskracht, maar ook in een toekomstige burger die zich verantwoordelijk voelt voor anderen en de wereld om zich heen. De waardering in onze samenleving voor de belangrijke rol die het onderwijs speelt mag een stuk groter zijn.

Onderwijs voor iedereen

In Nederland kennen we de vrijheid van onderwijs. Deze vrijheid stelt ouders in staat om een school op te richten of het onderwijs te kiezen dat aan hun wensen voldoet. Een op de drie ouders kiest ervoor om gebruik te maken van het christelijk en oecumenisch onderwijs. Ze kiezen voor onderwijs dat verband houdt met de opvoeding thuis en de waarden die zij op hun kinderen over willen dragen. Scholen moeten de ruimte hebben om hun onderwijs zelfstandig in te richten. Sterk christelijk en oecumenisch onderwijs biedt vele ouders de keuze voor kwalitatief goed onderwijs. OUDERS & COO maakt zich sterk voor de vrijheid van onderwijs. Veel scholen beseffen dat vrijheid van onderwijs wordt gewaarborgd als deze in verantwoordelijkheid wordt beleefd. Scholen maken onlosmakelijk onderdeel uit van de samenleving en hebben ook een verantwoordelijkheid om aan een goede ontwikkeling van de samenleving bij te dragen. Ook als er bijvoorbeeld maatschappelijke zorgen zijn over de integratie van bevolkingsgroepen of het bevorderen van burgerschap.

Onderwijs in een tijd van verandering

Het onderwijs maakt deel uit van onze samenleving. Die samenleving verandert in een rap tempo. Dat tempo zal de komende jaren toe gaan nemen. De vergrijzing heeft een grote impact op de samenleving. Gezinnen komen onder druk te staan om meer te gaan werken om het welvaartspeil te handhaven. Grootouders nemen een grotere rol in de opvoeding van kinderen. Van kinderen wordt meer gevraagd in een tijd waarin technologie het vinden van informatie even belangrijk maakt als het kennen ervan. De vaart van verandering vergroot de wens naar houvast, naar identiteit, en aan het onderwijs zelf worden hogere eisen gesteld. In deze snelle verandering moet ruimte blijven voor het gezinsleven, betaalbaar, bereikbaar en geïnspireerd onderwijs. De economie moet wat dat betreft het maatschappelijk leven niet verder gaan domineren.

1. Geen goede school zonder betrokkenheid van ouders

Kwaliteit van onderwijs is een wisselwerking tussen de docent die het onderwijs geeft en de leerling die het ontvangt. Bij het onderwijs spelen ook ouders een belangrijke rol, in formele zin bij de instandhouding van de school. Via medezeggenschap moeten ouders optimaal invloed kunnen uitoefenen op de koers van een school. Grote beslissingen dienen niet zonder de ouders te worden genomen. OUDERS & COO hecht aan de betrokkenheid van ouders op een zo laag mogelijk niveau in een organisatie. Schaalvergroting en verzakelijking in het onderwijs mag niet leiden tot vervreemding tussen school en ouders. Verantwoording op horizontaal niveau is prima, maar verantwoording door de school aan ouders is nog geen medezeggenschap. In het beroepsonderwijs zou de rechtsvorm van de maatschappelijke onderneming voor onderwijsinstellingen een uitkomst zijn. Ouders zouden in deze opzet als direct betrokkenen een plaats aan tafel moeten kunnen opeisen.

De overheid zou bij wet onderwijsinstellingen kunnen verplichten een vast aantal ouders te plaatsen in de Raad van Toezicht. Daarnaast dienen ouders direct bij de toetsing van de kwaliteit van het onderwijs betrokken te zijn. De onderwijsinspectie moet het recht krijgen om ook met ouders te spreken over hun ervaringen met de kwaliteit van het geboden onderwijs.

Buiten de medezeggenschap om dienen ouders bij het reilen en zeilen in de klas betrokken te worden. Daarbij hoort ook betrokkenheid bij de lesmaterialen die worden gebruikt. OUDERS & COO pleit voor vaste aandacht in de lerarenopleiding voor de dialoog met ouders. In specifieke zin is extra aandacht nodig voor het contact met allochtone ouders door een vak interculturele communicatie in te voeren. Zij doorgronden het onderwijs in ons land vaak niet en kunnen door taalachterstand moeilijk een rol spelen in het onderwijs.

2. Samenleving inrichten op combinatie van gezin en werk

De krimpende beroepsbevolking zorgt de komende decennia voor een toename van de vraag naar arbeidskrachten. In die situatie is het onontkoombaar dat ouders meer zullen gaan werken. In de publieke discussie hierover is maar weinig aandacht voor de impact die dit zal gaan hebben op de opvoeding van kinderen en de betrokkenheid van ouders. Een goed gezinsleven is van vitaal belang voor een samenleving. Hoe groot de druk van de economie ook is, dit zal voorrang moeten houden. Om die reden zullen werkgevers en werknemers afspraken moeten maken over dagindelingen die ouders de mogelijkheid blijven geven om gezin en werk goed te kunnen combineren.

Grotere bedrijven dienen, zoals dat in veel andere landen gemeengoed is geworden, te voorzien in kinderopvang. Scholen dienen arrangementen te bieden die kinderen een volledige dagbesteding geven, waarvan onderwijs naast sport en cultuur een onderdeel uitmaken (continue-rooster). Ouders moeten in de gelegenheid blijven om kinderen tussen en na de lessen thuis op te vangen. Ouderschapsverlof dient uitgebreid te worden naar een jaar, waarbij zowel de vader als de moeder de vrijgekomen tijd naar eigen inzicht kunnen verdelen. Voor ouders die de opvoeding van hun kinderen boven betaald werk verkiezen dient er sociale acceptatie te blijven.

3. Jonge generaties de ruimte bieden

De vergrijzing in onze samenleving biedt grote kansen maar de systemen die de huidige generaties achterlaten leggen, indien niet aangepast, een ongeoorloofde druk op het inkomen en het gezinsleven van jonge generaties. Inkomsten lopen terug en uitgaven nemen toe. Huizen zijn voor starters onbetaalbaar geworden, of kunnen pas betaald worden als beide ouders fulltime werken. Het gezinsleven schiet er vaak bij in. OUDERS & COO wil er ook zijn voor de ouders van de toekomst en pleit er dan ook voor om aan de solidariteit tussen de generaties recht te doen. In de toekomst zullen er offers gevraagd moeten worden van de ouderen voor de jongeren. Gevestigde belangen dienen zonodig te wijken om ieder het recht te geven een gezin op te bouwen en goed onderwijs te genieten.

4. Onderwijs begint al op jonge leeftijd

In de opvoeding thuis en in de kinderopvang kan een kind al goed voorbereid worden op het naar school gaan. Spelen en leren gaan spreekwoordelijk al samen, maar in de praktijk is dit ook echt zo. Er wordt nog te weinig werk gemaakt van 'early development'. Dit terwijl ouders aangeven graag een actieve rol te willen spelen in de ontwikkeling van hun kinderen. De ontwikkeling van lezen en spreken kan al op jonge leeftijd gestimuleerd worden. OUDERS & COO pleit voor meer aandacht voor early development. Dit kan vorm gegeven worden door de informatievoorziening voor ouders sterk te verbeteren en ondersteuning te regelen via de Centra voor Jeugd en Gezin. De overheid dient de kennis over early development te vergroten en hiervoor de randvoorwaarden te scheppen.

5. Meer investeren in onderwijs: naar 6% van wat we verdienen

De kwaliteit van het Nederlands onderwijs is naar internationale maatstaven goed. Maar de investeringen in onderwijs blijven achter (4,2 procent van ons nationaal inkomen). Van de ontwikkelde landen is Nederland bijna de hekkensluiter als het gaat om investeringen in onderwijs. Dat zet vooral onze kinderen op achterstand. OUDERS & COO pleit voor een grotere investering in onderwijs. Als we de achterstand in willen lopen dienen de investeringen te groeien naar zes procent van dat wat we met elkaar verdienen. De investeringen dienen vooral terecht te komen in het primair en voortgezet onderwijs. Nog te vaak moeten leerachterstanden in het voortgezet- en beroepsonderwijs gecorrigeerd worden. Door te investeren in de startfase in het onderwijs kan deze situatie verbeterd worden, wat ook het latere onderwijs ten goede komt.

Het past op vele gronden niet bij het onderwijs dat een beloningsstructuur bestaat waarin leidinggevendenden meer verdienen dan de minister president. Het geld voor deze vergoedingen wordt rechtstreeks aan het onderwijs onttrokken. Ouders moeten via de medezeggenschap mee kunnen beslissen over de vergoeding voor leidinggevendenden.

6. Gratis onderwijs en de financiële positie van gezinnen

Nederland heeft internationale verdragen ondertekend waarin zij zich verplicht om gratis, onderwijs aan te bieden. Gratis onderwijs is een uitdrukking van solidariteit tussen oud en jong en een investering in gelijke kansen voor kinderen. Veel ouders voelen de financiële druk van de opvoeding van hun kinderen. De kosten van onderwijs maken hier een groot deel van uit. De samenleving profiteert als geheel van kinderen, het is dan ook niet rechtvaardig de kosten op ouders af te wentelen. Na afschaffing van het lesgeld en de invoering van gratis schoolboeken dienen ouders ook van andere kosten gevrijwaard te worden.

ouders & COO pleit tevens voor een overzichtelijkere tegemoetkoming in de belastingen voor de kosten van kinderen. Nu zien ouders vaak door de bomen van aftrekposten en toeslagen het bos niet meer. Een eenduidig systeem van een maximum percentage van het besteedbaar inkomen dat aan onderwijs en opvang wordt uitgegeven zou uitkomst bieden. Verhoging van de kosten van hoger en wetenschappelijk onderwijs (waar ouders geacht worden een deel aan mee te betalen) moet tegengegaan worden. OUDERS & COO pleit voor een dertiende maand in de kinderbijslag om de hogere kosten voor vakanties voor gezinnen te compenseren. De mogelijkheden om op vakantie te gaan buiten de schoolvakanties om moeten verruimd worden. Veel gezinnen worden op kosten gedreven omdat men alleen tijdens dure periodes in het jaar op vakantie kunnen.

7. Bereikbaarheid van onderwijs garanderen

Door de ontgroening van onze samenleving krijgen steeds meer scholen te maken met teruglopende leerlingenaantallen. In grote delen van het land is er sprake van krimp van de bevolking. Aangezien de kwaliteit van het onderwijs, en daarmee het belang van het kind, voorop dient te staan kunnen kleinere plattelandsscholen niet koste wat het kost in stand worden gehouden. Maar desalniettemin dienen ze wel beter gefinancierd te worden om de kwaliteit waar te kunnen maken. Door deze trends ligt het voor de hand dat scholieren en leerlingen vaker en verder zullen moeten reizen om het gewenste onderwijs te kunnen volgen. Gezien de vraag naar en het belang van goed christelijk of oecumenisch onderwijs, moet iedere ouder en leerling op aanvaardbare reisafstand een dergelijke school kunnen vinden.

Aangezien het onderwijs een basisvoorziening is en de kosten van de bereikbaarheid van scholen niet op de ouders moeten worden afgewenteld, dient het openbaar vervoer kosteloos te voorzien in goede verbindingen. Een eerste goede stap in deze richting is de invoering van een OV kaart voor leerlingen vanaf 16 jaar die gebruik maken van het voortgezet onderwijs of een opleiding op het MBO volgen. De kosten van leerlingenvervoer voor ouders moet aan een maximum gebonden worden.

8. Volledige financiering van de maatschappelijke stage

Via de maatschappelijke stage de talenten van leerlingen beschikbaar gesteld aan de samenleving. Leerlingen op hun beurt leren facetten van de samenleving kennen waarmee ze doorgaans niet in aanraking komen. Deze opvatting over de rol die een school in de omgeving zou kunnen spelen past bij OUDERS & COO. Vandaar ook dat het tijd wordt voor een structurele en gedegen financiering van de maatschappelijke stage in het voortgezet onderwijs. Ook de betrokkenheid van ouders bij de maatschappelijke stage dient hierbij een rol te spelen.

9. Meer vrijheid in onderwijs door vraaggebonden financiering

Indien de bekostiging van het onderwijs kindgebonden is, krijgen ouders meer ruimte om binnen het onderwijsaanbod keuzes te maken. Het houdt een directe prikkel in voor scholen om de betrokkenheid van ouders en de kwaliteit van het onderwijs te vergroten. Deze vorm van financiering zou een grote impact hebben op het onderwijsstelsel in Nederland. Om die reden is het een interessante optie die wel een nader en grondig onderzoek verdient.

10. Behoeften van het kind centraal in het onderwijs

ouders & COO breekt een lans voor een meer 'evidence based' benadering van het onderwijs. Centraal hierin staat dat de ontwikkeling van het kind richtinggevend moet zijn voor hoe we het onderwijs inrichten. Te vaak wordt onderwijs vormgegeven door systemen die meer het belang van de roostermaker, dan wel het belang van de beleidsvormer tegemoet komen. Veronderstellingen over welke vorm van onderwijs nodig zou zijn of hoe 'de kinderen van tegenwoordig' tegen zaken aankijken bepalen hoe het onderwijs of de inrichting van de schooldag eruit komt te zien. Dit leidt bij OUDERS & COO tot een kritische houding ten opzichte van centraal gedreven onderwijsvernieuwingen zoals we die in het verleden vaak gezien hebben.

Speciaal onderwijs voor kinderen met leerproblemen blijft nodig, ook nu er ingezet wordt op het samen naar school laten gaan van verschillende leerlingengroepen. De behoefte van het kind moet centraal blijven staan en de maatstaf zijn bij het streven naar passend onderwijs.

De voorkeur heeft een systeem waarbij leerlingen gedurende de schooltijd voor afzonderlijke vakken cijfers halen die, net als dat in het beroepsonderwijs gemeengoed is, opgeteld een diploma waard zijn. In dat kader past ook de afschaffing van het centraal schriftelijk examen in het voortgezet onderwijs. Een dergelijke benadering vermindert de druk op leerlingen, voorkomt dat een momentopname bepalend kan zijn voor het vervolgonderwijs en maakt het mogelijk leerlingen extra ondersteuning te geven bij het ontwikkelen van vaardigheden. Harde voorwaarde voor een dergelijke stap is echter wel dat de kwaliteit van het voortgezet onderwijs deze wijziging kan dragen.

Ook bij de overgang van de ene naar de andere schoolvorm dient er meer aandacht voor het kind te zijn. In dat kader moet er meer flexibiliteit toegepast moeten worden. Voorbeelden zijn het eerder aansluiten bij het voortgezet onderwijs al in groep acht van de basisschool en de mogelijkheid om het eerste jaar van het MBO te kunnen volgen op het VMBO.

11. Kinderlijke maat en binnenklimaat

De omgeving waarin kinderen naar school gaan is mede bepalend voor hun schoolprestaties. De trend in de samenleving gaat naar concentratie van voorzieningen in grote gebouwen. In deze gebouwen krijgen scholen ook een plaats. OUDERS & COO pleit voor de gebouwen op de maat van het kind.

Ouders vragen zich terecht vaak af of kinderen zich thuis voelen en gekend worden in massaal ogende schoolgebouwen. Gemeenten dienen de maat van het kind richtinggevend te laten zijn bij bouwplannen voor nieuwe scholen. In grote gebouwen kunnen kleinere eenheden gerealiseerd te worden zodat leerlingen en studenten een 'thuisbasis hebben' in een school.

Uit onderzoek blijkt dat het binnenklimaat op school van invloed is op de schoolprestaties. Te warme klaslokalen, slechte ventilering en een te groot energieverbruik zouden tot het verleden moeten behoren. Gemeenten dienen een beleid te ontwikkelen op het gebied van binnenklimaat, dat vastlegt dat nieuwe scholen zo gebouwd of oude scholen zo aangepast dienen te worden dat een goed binnenklimaat gewaarborgd is.

12. Onderwijs in een digitale wereld

Investerings in de digitalisering van het Nederlandse onderwijs zijn broodnodig. Kinderen groeien op in een digitale wereld waar internet, nog meer dan nu, verweven zal zijn met de dagelijkse praktijk. Digitalisering biedt daarnaast mogelijkheden voor nieuwe lesvormen. Bij dit alles moet er steeds aandacht zijn voor verantwoorde omgang met de informatie die op internet te vinden is. In het onderwijs dient hen een kritische houding aangeleerd te worden die ervoor zorgt dat ze echt van onecht, waardevol van waardeloos kunnen blijven onderscheiden. Ook ouders moeten in staat worden gesteld om het mediagedrag van hun kinderen te kunnen volgen. Classificatie van websites, net zoals dit al voor films en televisieprogramma's geldt, zou een goede stap in deze richting zijn. Schoolprestaties van kinderen zouden via het internet te volgen moeten kunnen zijn. Dat kan de betrokkenheid van ouders bij het leren van hun kinderen en het wel en wee op school vergroten.